

Finsk Hjelpearck – Nivå I

Vokalharmoni, grunnleggende kasus, presens — LK20

Alfabetet og uttale

Det finske alfabetet (29 bokstaver)

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R
S T U V W X Y Z Å Ä Ö

Særfinske bokstaver:

- **Å å** – som norsk “å”
- **Ä ä** – som norsk “æ”
- **Ö ö** – som norsk “ø”

Uttale

- Trykk alltid på **første stavelse**
- **Doble konsonanter** – uttales lenger
- **Doble vokaler** – lang lyd
- **y** – som norsk “y” i “by”
- **j** – som norsk “j”
- **h** – alltid uttalt

Eksempler:

koulu [ko-u-lu] – skole
tyttö [tyt-tö] – jente

Vokalharmoni

Finsk har vokalharmoni: vokaler i et ord må “passe sammen”.

Vokalgrupper

Bakre	a, o, u
Fremre	ä, ö, y
Nøytrale	e, i

Regel: Bakre og fremre vokaler kan ikke være i samme ord.

Eksempler:

- **talossa** – i huset (bakre)
- **mökkissä** – i hytta (fremre)
- **Helsinkissä** – i Helsinki (nøytral + fremre)

Grunnleggende kasus

Finsk har 15 kasus. For Nivå I: fokus på de 6 viktigste:

1. Nominativ

Bruk: Subjekt

Talo on iso. – Huset er stort.

2. Genitiv (-n)

Bruk: Eiendom

Talon ovi – Husets dør

3. Partitiv (-a/-ä, -ta/-tä)

Bruk: Del av, ubestemt mengde, negasjon

Juon vettä. – Jeg drikker vann.

En näe vettä. – Jeg ser ikke vann.

4. Inessiv (-ssa/-ssä)

Bruk: I (sted)

Olen talossa. – Jeg er i huset.

5. Elativ (-sta/-stä)

Bruk: Fra (inne)

Tulen talosta. – Jeg kommer fra huset.

6. Illativ (-Vn, -hVn, -seen)

Bruk: Inn i

Menen taloon. – Jeg går inn i huset.

Eksempler med “talo” (hus)

- **talo** – hus
- **talon** – husets
- **taloa** – (noe av) huset
- **talossa** – i huset
- **talosta** – fra huset
- **taloon** – inn i huset

Verb – Type 1

Type 1: -a/-ä (vokalstamme)

puhua – snakke

minä	puhun
sinä	puhut
hän	puhuu
me	puhumme
te	puhutte
he	puhuvat

Andre Type 1 verb:

- **asua** – bo
- **lukea** – lese
- **opiskella** – studere
- **työskennellä** – arbeide

Olla (være)

minä olen	jeg er
sinä olet	du er
hän on	han/hun er
me olemme	vi er
te olette	dere er
he ovat	de er

Bruk:

- *Olen opiskelija.* – Jeg er student.
- *Hän on Suomessa.* – Han/hun er i Finland.
- *Oletko suomalainen?* – Er du finsk?

Negasjon

Finsk bruker et eget **negasjonsverb**:

minä en	en puhu
sinä et	et puhu
hän ei	ei puhu
me emme	emme puhu
te ette	ette puhu
he eivät	eivät puhu

Eksempler:

- *En puhu suomea.* – Jeg snakker ikke finsk.
- *Hän ei asu täällä.* – Hun bor ikke her.

Tallord

Grunntall 1–20

1	yksi	11	yksitoista
2	kaksi	12	kaksitoista
3	kolme	13	kolmetoista
4	neljä	14	neljätoista
5	viisi	15	viisitoista
6	kuusi	16	kuusitoista
7	seitsemän	17	seitsemäntoista
8	kahdeksan	18	kahdeksantoista
9	yhdeksän	19	yhdeksäntoista
10	kymmenen	20	kaksikymmentä

Ti-tall og større

- **30** – kolmekymmentä
- **100** – sata
- **1000** – tuhat

Nyttige fraser

Hilsener

- Hei! / Moi! – Hei!
- Hyvää päivää! – God dag!
- Hyvää huomenta! – God morgen!
- Näkemiin! / Hei hei! – Ha det!
- Kiitos! – Takk!
- Ole hyvä! – Vær så god!

Presentasjon

- Mikä sinun nimesi on? – Hva heter du?
- Minun nimeni on... – Jeg heter...
- Mistä sinä olet kotoisin? – Hvor kommer du fra?
- Olen kotoisin Norjasta. – Jeg kommer fra Norge.
- Hauska tutustua! – Hyggelig å møte deg!

Dagligdagse uttrykk

- Kyllä – Ja
- Ei – Nei
- Anteeksi – Unnskyld
- En ymmärrä. – Jeg forstår ikke.
- Puhutko norjaa? – Snakker du norsk?
- Voisitko toistaa? – Kan du gjenta?

Spørsmål

- Mikä? – Hva?
- Kuka? – Hvem?
- Missä? – Hvor? (posisjon)
- Minne? – Hvor? (retning)
- Milloin? – Når?
- Miksi? – Hvorfor?

Ukedager og tid

Ukedager

maanantai	mandag
tiistai	tirsdag
keskiviikko	onsdag
torstai	torsdag
perjantai	fredag
lauantai	lørdag
sunnuntai	søndag

Tidsuttrykk

- tänään – i dag
- huomenna – i morgen
- eilen – i går
- nyt – nå
- aamulla – om morgenen
- illalla – om kvelden

Adjektiv

Adjektiv bøyes i **samme kasus** som substantivet:

- iso talo – stort hus
- isossa talossa – i det store huset
- isoa taloa – (noe av) stort hus

Vanlige adjektiv

- iso – stor
- pieni – liten
- hyvä – god
- huono – dårlig
- uusi – ny
- vanha – gammel
- kaunis – pen
- ruma – stygg

Skrivetips Nivå I

Enkle setninger

- Begynn med subjekt + verb
- Bruk presens
- Hold setningene korte
- Bruk *ja* (og) for å binde sammen

Teksttyper

- **Presentasjon:** Navn, alder, bosted
- **Beskrivelse:** Familie, venner
- **Kort melding:** Tid, sted, aktivitet

Vanlige feil å unngå

- × Feil vokalharmoni
- × Glemme kasusendelser
- × Feil negasjonsverb
- × Trykk på feil stavelse

Kulturkunnskap

Grunnleggende fakta

- Hovedstad: Helsinki
- Språk: finsk og svensk
- Valuta: Euro
- EU-medlem siden 1995

Viktige ord

- sauna – badstue
- sisu – utholdenhet, mot
- kahvi – kaffe

Sjekkliste Nivå I

- ☐ Riktig vokalharmoni
- ☐ Grunnleggende kasusendelser
- ☐ Negasjonsverb korrekt
- ☐ Verb type 1 bøyd riktig
- ☐ Enkle, tydelige setninger
- ☐ Hilsener brukt riktig